

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
την 13 Φεβρουαρίου 1972
ήμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
και ώραν: 20.30 - 21.00

Την έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδά η ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ.

153ⁿ

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δημήτρη αγαπητέ μου, καλησπέρα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλησπέρα Γιάγιο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά για στάσου, τί κρατάς στο χέρι σου ; καρτοπόλεμο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για τό καλό του χρόνου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εἴμαστε καλά. Νά πέση καρτοπόλεμος στο μικρόφωνο, νά τό βουλώση και νά μή μᾶς ἀκούη κανένας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έχεις δίκαιο. Αυτό δέν τό σιέφτημα. Στά παλιά χρόνια ἦτανε μεγάλο βάσανο ο καρτοπόλεμος. Κάθε ἀθηναῖος, θεωροῦσε ἀπαραίτητο ἔθιμο νά ἔχη στήν τσέπη του λίγο καρτοπόλεμο για νά τόν ρίχνη στο πρόσωπο κάθε γνωστοῦ που θά συναντοῦσε στόν δρόμο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὁρατο ἔστετο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ κόσμος δέν ἤξερε τί νά κάνει και τό ῥιχνε στήν εὐνολη διασπένδασι. Νέ λίγο καρτοπόλεμο, βρίσκανε δυό φίλοι τήν εὐκαιρία νά ποῦνε χρόνια πολλά και ν' ἀνταλλάξουν ἐντυπώσεις. Πῶς τά περνᾶς Πελοπίδα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μιά χαρά βασίλη μου. Χτές τό βράδυ πήγαμε στόν χορό τῶν Κορινθίων... ξέρεις ότι ἡ γυναῖκα μου εἶναι ἀπό τήν Κόρινθο και παίρνουμε πάντα δυό τρία εἰσιτήρια για τόν χορό του Συλλόγου τῶν Κορινθίων...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρω, ξέρω... Ποῦ ἔγινε ὁ χορός ; Στό Δημοτικό θέατρο;
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μπα !... Ὁ σύλλογος ~~ἦταν~~ εἶναι φτωχός. Ποῦ να μπο-
ρέση νά νοικιάσῃ τήν αἴθουσα τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου. Στό
καφενεῖο Κοραῆς ἦτανε ὁ χορός καί σέ βεβαιῶ ὅτι περάσαμε
πολύ πολύ ὠραία. Κέ φι ἀδιάπτωτο ἕως τὰ ξημερώματα.
Καί σεῖς, ποῦ πήγατε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χτές μείναμε στό σπίτι, γιατί προχτές τό ξενυχτήσαμε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Σέ χορό ; "Α, ξέρω. Ἐσύ ἴσαι ἀπό τό Καρπενήσι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλά πού τό λές. Πήγαμε λοιπόν στόν χορό τῶν Καρπενησιωτῶν.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Σέ καφενεῖο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α ὄχι. Στό χοροδιδασκαλεῖο τοῦ Τζιτζῆ, ξέρεις ποῦ εἶναι ;
Στήν ὁδόν Διομείας, πάροδος Ἐρμοῦ... ἀνεβαίνεις ἐπάνω
κάμποσες σκάλες, μά εἶναι μιὰ πολύ εὐρύχωρη σάλλα. Εἴμαστε
πάνω ἀπό διακόσια ἄτομα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Περάσατε καλά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θίνα, γιατί κατά τίς ἑνδεκα τή νύχτα, ἐνῶ εἶχε φουντώσει
τό βάλς καί ἡ πόλκα-μαζοθρα, μπαίνουν στήν αἴθουσα Καρπε-
νησιῶτες μέ πίπιζες κι' ἕνα νταουλι κι' ἀρχίζει ὁ τσάμιος
πού πήγε καπνός μέχρι τό πρωῒ. Φυσιῶνά χορέψαμε καί πόλκα
μέ τό " Βιέν Πουπούλ " καί καλαματιανό μέ τήν Λουλούκα...
" Ἐγινε ἀνάστα ὁ Κύριος !... "
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μπράβο. Χρειάζονται κι' αὐτά...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τέτοια ἦτανε τ' ἀποικηάτινα γλέντια Γιάγιο μου, πρίν ἑβδομήν-
τα ὀγδόντα χρόνια, στά 1890 καί στά 1900. Ξενοδοχεῖα μέ με-
γάλες αἴθουσες δέν ὑπῆρχαν τότε. Καί ἂν γινόντουσαν μερι-
κοί δημόσιοι χοροί στό Δημοτικό θέατρο ἢ στό Ξενοδοχεῖο
τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἢ στό Ἄικατον, τοῦ Νέου Φαλήρου,
οἱ περισσότεροι χοροί τῶν Συλλόγων, καταφεύγανε στά καφε-
νεῖα ἢ στά χοροδιδασκαλεῖα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Χωρίς ἐτικέττα βέβαια καί χωρίς ἐπισημότητα.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί ἐπισημότητα Γιάγκο ; 'Απλᾶ πράγματα... Βέβαια κάθε ἄνδρας φοροῦσε τό καλό του τό κοστοῦμι, κατὰ προτίμησι μαθρο - τό γαμπριάτικό του πού τό φύλαγε χρόνια καί χρόνια γιά τέτοιες πειροτάσεις - καί οἱ γυναῖκες φοροῦσανε μιᾶ μονάκριβη τουαλέττα πού εἶχανε καί τό πολύ πολύ, τῆς ἀλλάζανε μασέττες καί περιλαίμιο, γιακαδάκι, γιά νά τήν κάνουνε καινούργια.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βέβαια μιλάμε τώρα γιά τόν πολύ κόσμο, τόν λαϊκό, γιατί δέν φαντάζομαι νά ἴσχυαν αὐτά καί γιά τίς πλούσιες τάξεις.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί βέβαια ὄχι. Ἡ ἀνώτερη ἀθηναϊκή κοινωνία, ἐφρόντιζε νά εἶναι ἔφογι στίς ἀποικηάτικες ἐμφανίσεις της. Σέ κάθε χορό πού πήγαινε ἡ κομπή καί πλούσια ἀθηναία, ἔπρεπε νά φορέση ἄλλη τουαλέττα, ἀδιάφορο ἂν ἔμπαινε στόν χορό μέ ντόμινο καί μάσινα, ὥστε νά μήν γνωρίζεται ποιά εἶναι. Ἀργότερα ὁμως ἔβγαζε τό ντόμινο καί παρουσιαζότανε μέ τήν ἔξωμη καί τρομερά ντεκολτέ τουαλέττα της γιά νά γίνῃ στόχος θαυμασμοῦ ἀπό τοῦς καβαλλιέρους μέ τᾶ φράκα τους καί τό καπέλλο τό κλάκι, πατηνωμένο καί κάτω ἀπό τήν μασχάλη τους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ξέρεις γιά ποιόν λόγο τό λέγανε κ λ ἄ κ αὐτό τό ψηλό καπέλλο. Γιατί ἔκλεινε καί γινότανε πῆττα : Κ λ ἄ κ... Καί τό ψηλό καπέλλο ἔξαφανιζότανε. Ὅστερα ὅταν ἤθελε κανεῖς νά τό φορέση, τό τίναζε μόνο καί ἡ πῆττα ξανάκαιρνε τό σχῆμα τοῦ καπέλλου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ξέρεις Γιάγκο, ὅτι τᾶ ψηλά καπέλλα, τᾶ ἐπίσημα, ἦτανε τεσσάρων εἰδῶν : Τᾶ ~~καπέλλα~~ ὠ-ντέ-φόρμ, τᾶ ψηλά στήν φόρμα τους πού δέν κλείνανε, τᾶ ἡμίψηλα πού κι'αὐτά δέν κλείνανε, τᾶ κλάκι μέ τήν σοῦστα ἐσωτερικῶς πού κλείνανε καί τᾶ μιραμπώ, στρογγυλεμένα στόν τεπέ πού τᾶ εἶχε λανσάρει ὁ γάλλος πολιτικὸς Μιραμπώ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τᾶ λές σάν νά ἦσουν παλαιός καπελλᾶς, ὁ Πουλόπουλος νά ποῦμε

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάγιο. Παληός καπέλλας καί Πουλόπουλος δέν εἶμαι βέβαια, μά πρέπει νά ξέρης ὅτι ὁ περίφημος Πουλόπουλος πού εἶχε τό μεγάλο καί μοναδικό " Πιλοποιεῖον " στήν Ἀθήνα, δέν ἔφτιανε φηλά καπέλλα. Αὐτά ἐρχόντουσαν ἀπό τό ἔξωτερικό. Ὁ Πουλόπουλος ἔρχισε νά φτιάξη στήν ἀρχή κούπους καί κασιέττα μέ γεῖσο γιά τούς μαθητάς τῶν Γυμνασίων. Ὑστερα κατεσιεύαζε καπέλλα ἀλλά μόνο πεταλοῦδες...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πεταλοῦδες ; Δηλαδή ; Τί σοῦ πεταλοῦδες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά καί μιᾶμε γιά τήν παληά Ἀθήνα, πρέπει νά ξέρης ὅτι πεταλοῦδες οἱ ἄθηναῖοι, ἀποκαλούσανε τίς ρεπούμπλικες. Μή μ' ἐρωτήσης γιατί τίς λέγανε πεταλοῦδες, γιατί δέν τό ξέρω. Καί τά μαλακά καπέλλα πού ἀντί νά εἶναι βροθια εἶχανε ἕνα στρογγύλεμα στόν τεπέ, τά λέγανε καβουράκια. Ἀργότερα ὁ Πουλόπουλος - ἀπόμα ὑπάρχει ἐρειπωμένο τό παλαιό του ἐργοστάσιο κοντά στό θησεῖον - ἔβγαλε νέες ρεπούμπλικες πού τίς ἔλεγε : Πέλ-Πούλ, ἀπό τήν διαφημιστική φράσι Πελος Πουλοπούλου. Πέλ - Πούλ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μπράβο. Αὐτά τά καπέλλα Πέλ-Πούλ νά θυμᾶμαι κι' ἐγώ. Νά δέν καταλαβαίνω κἀτι : Ἀρχίσαμε νά κουβεντιάζωμε γιά τούς ἀποκρηάτικους χορούς καί πέσαμε στά καπέλλα, τίς πεταλοῦδες καί τά καβουράκια. Δέν ξαναγυρίζωμε στούς ~~καπέλλας~~ χορούς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά γυρίσωμε. Τί θέλεις νά ἰδῆς Γιάγιο, τί θέλεις νά ποῦμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί χορεύανε κυρίως στούς χορούς αὐτούς ; " Ὀχι τούς ἀριστοκρατικούς καί τούς χορούς τοῦ καλοῦ κόσμου, μά στούς καϊκούς, στά χοροδιδασκαλεῖα καί στά καφενεῖα ὅπου γινόντουσαν ἀποκρηάτικοι χοροί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά λύσης τήν ἀπορία σου ἂν διαβάσης αὐτούς τούς στίχους τοῦ Σουρῆ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πόλνα παντοῦ ἐχόρευαν, πόλνα συγκεκριμένως
κι' οἱ νεαροί κι' αἱ νεαράί μέ χάριν ἰδιάζουσιν

καί ὅταν τῆς ὀρχήσεως τούς ἔπιανε τό μένος,
 πόλνα γ κ α λ ὀ π ἔχόρευαν, τήν πόλνα τήν καλπάζπυσαν.
 Ὅποτε πλέον σμίγοντας ὁ κάποιος μέ τήν κάποια
 παρέα πελαλούσανε σάν νά ἔτανε ζουλάπια !...

Ἡ πόλνα ἦταν πάντοτε ὁ πρόχειρος χορός
 κι ἔν ἀνεκρούετο ἕνα βάλς, οἱ χορευταί οἱ καημένοι
 ἐκιάθηντο ἀμέτοχοι, κοιτούσαν βλοσυρῶς
 καί τόν χορόν ἀπέφρευαν... ὡς μή μεμυημένοι
 κι ἡ πόλνα ἐπανήρχετο, ξανάρχιζε ἡ πιλάλα
 μέ κίνδυνον νά γκρεμισθῆ ὀλόκληρος ἡ σάλλα !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά λοιπόν πού λύθηκε ἡ ἀπορία σου Γιάγνο. Πόλνα ἦτανε ὁ γε-
 νικός καί κύριος χορός καί ποῦ καί ποῦ κανένα βάλς. Ὅμως
 στούς καλοῦς χορούς, τούς ἀριστοκρατικούς, τούς δημοσίους
 χορούς τῆς ἀνωτέρας τάξεως, νά ποῦμε, τό βάλς κυριαρχοῦσε
 καί ἡ πόλνα ἦτανε τό ἐπιδόρπιον, τό ξέσπασμα, τό διάλειμμα.
 οἱ κομπές ἀθηναῖες, δέν καταδεχόντουσαν νά χορέφουνε πόλνα
 πού τήν εὔρισκαν πολύ λαϊκή, πολύ εὐκόλη καί ξεπεσμένη.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τό καταλαβαίνω. Γι' αὐτόν τόν λόγο, ἕνα ἀποκρηάτικο τραγου-
 δι πού ἔχει μένει ἕως τίς μέρες μας, εἶναι σέ ρυθμό βάλς.
 Τό φιλι τῆς μάσιας, πού θά μᾶς τό θυμίσῃ τώρα ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μακρυά ἔπο τοῦ χοροῦ τήν ζάλη
 Μέσ' τό σιοτάδι, στήν ἀύλή
 σήλωσεσ μιά στιγμή τή μάσια
 καί μοῦ ἔδωσεσ ἕνα φιλι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν τί γίνεται Γιάγνο μου ; Καμμιά φορά ἀπό
 τούς στίχους ἑνός τραγουδιοῦ, βγάζομε σάν συμπέρασμα τά ἦθη
 καί τά ἔθιμα μιᾶς ἐποχῆς. Χορεύανε βάλς... φαίνεται ὅτι
 κάτι θά εἶπανε καί βγήκανε μαζί κι ἀπό συμφώνου στήν ἀύλή
 τοῦ σπιτιοῦ γιά ν' ἀμταλλάξουνε ἕνα φιλι...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ἐνα φιλι, πού ἐθεωρήθηκε σάν τρέλλα ἀποκρηάτικη, ὅπως
 λένε οἱ στίχοι : Καί μοῦ ἔπες πάρ' το ἕ ν α ἴ ν ο, τό
 θέλει ἡ βραδυά ἡ τ ρ ε λ λ ἡ...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είναι μιά τ ρ έ λ λ α πού ξεχνιέται - της μάσκας τό φιλί.
 Δι Αύτή ήτανε ή κατάστασις έδώ κι' έξήντα χρόνια όταν ό Τσο-
 κόπουλος έγραφε αυτούς τούς στίχους και ό Παρούδας αύτήν
 τήν μελωδία. Σήμερα, ποιός λογαριάζει τέτοια πράγματα ; Χο-
 ρεύουνε τά ζευγάρια τσήμ- του - τσήμ και τά φιλιά δίνουνε
 και παίρνουνε φανερά κι' άναφανδόν...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μιλήσαμε για τούς δημοσίους χορούς της παληάς έποχής, των μι-
 κρών συλλόγων, τούς χορούς πού έδίδοντο σέ καφενεζα και χορο-
 διδασιαλεζα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια, πολλοί άπ' αυτούς τούς χορούς γινόντουσαν και σέ θέ-
 ατρα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σέ θέατρα, πώς ; Πού χορεύανε ; Μέσα στα καθίσματα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλώς όχι. Σέ δυό τρία θέατρα της 'Αθήνας, στα 'Ολύμπια
 λόγου χάριν έκει όπου είναι σήμερα ή Λυρική Σκηνή, στο θέα-
 τρο Κοτοπούλη στην πλατεζα 'Ομονοίας όπου είναι σήμερα κινη-
 ματογράφος και στο θέατρο Τριανόν...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θέατρο Τριανόν, πού ήτανε αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στην άρχή της όδου 'Ιπποκράτους, όπου βρίσκεται σήμερα τό θέ-
 ατρο Διάνα. 'Εκει ήτανε τό Τριανόν. Σ' αυτά τά τρία θέατρα
 κυρίως, από τήν πρώτη εβδομάδα της 'Αποκριάς στρωνότανε δεύ-
 τερο δάπεδο, από σανίδια, επάνω από τά καθίσματα πού έρχότανε
 στο ύφος της σκηνής. "Έτσι οι θεατρώνες δημιουργούσαν μιά
 αίθουσα χορού. Και από τά 1915 περίπου πού έγκαινιασθήμη
 αυτό τό σύστημα, σταμάτησε ή βασιλεία των χοροδιδασιαλεζών
 άφού οι διάφοροι σύλλογοι βρίσκανε αίθουσες πολύ πιο άνετες.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ σωστά. Και οι παραστάσεις διεκόπτοντο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ μερικιά θέατρα ναι, όπου γινόντουσαν χοροί διαφόρων συλλό-
 γων. 'Ο θείσος πού έπαιζε έκει, πήγαινε για τρεις εβδομάδες
 να κάνη μιά περιοδεία στις έπαρχίες και ξαναγύριζε τήν
 Καθαρή Δε υτέρα.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είπες : Σέ μερλιά, ναί. Δηλαδή σέ άλλα θέατρα όχι ; Συνεχιζόν-
τουσαν οί παραστάσεις καί γινότανε καί χορός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε βράδυ. Είπαμε ότι έμπαινε ένα πάτωμα επάνω από τά καθίσμα-
τα τής πλατείας. Σ' αυτό τό νέο δάπεδο, έτοποθετούντο κινητές
παρέκλες. 'Η παράστασις έπρεπε νά τελειώση στίς ένδεκα καί μι-
σή τό πολύ. Καί στίς δώδεκα, τά μεσάνυχτα, αρχίζε ο χορός.
Φυσικά υπήρχα σχετικέσ διαφημίσεις στήν είσοδο του θεάτρου
καί στίς έφημερίδες : Κάθε βράδυ, μετά τήν παράστασιν, μέγας
άποικρηάτικος χορός. Κέφι, γλέντι, πανζουρλισμός Πλήρης όρ-
χήστρα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ άλλα λόγια, άφού ο χορός αρχίζε τά μεσάνυχτα, οί άθηναίοι
ξενυχτούσανε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μήπως είπαμε ποτέ ότι οί παλαιοί άθηναίοι δέν ήτανε ξενύχ-
τηδες άπό πεποίθησι ; 'Εδω άναφέρει ο Σουρήσ ότι σέ σπίτι, σέ
άποικρηάτικο οίκογενειακό γλέντι : "Όταν αρχίσειν ο δίσκος του
ήλιου νά προβάλλη, μᾶς έβγάλανε σταφίδες καί χαλβα μέ σιμιγδάλι
κατάλαβες δηλαδή Γιάννο ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κατάλαβα. Γλεντούσανε όλη τήν νύχτα, χορεύανε, τραγουδούσανε
χοροπηδούσανε καί κατά τά ξημερώματα τούς προσέφεραν κᾶτι.
Κι' αυτοί οί στίχοι του Σουρή άναφέρονται στήν έποχή του 1870
δηλαδή ένατό χρόνια πριν ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όταν δέν υπήρχε καί φωτισμός στά σπίτια καί δέν είχανε παρά
λάμπες του πετρελαίου. "Ας ξαναγυρίσωμε όμως στήν έποχή του
1920. Ποσ μείναμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στο θέατρο Κοτοπούλη, μέγας άποικρηάτικος χορός. Τί χορεύανε
τότε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ρωτᾶς ; Τό ταγινό ήτανε πιά έπιβεβλημένο. Καί μαζί μέ τό
ταγινό, τά διάφορα ούάν στέπ, φόξ τρότ, κέϊκ ούών, καί τά ρέστα
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βεβαία, τό ταγινό είχε λανσαρισθεί άπό τά 1911 νομίζω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ *Ακριβώς από τότε, στην Αθήνα τουλάχιστον. Φυσικά τό βάλς χορευότανε πάντα και δέν είχε καταργηθεί παρά μόνον ή πόλνια. Αύτην πιά δέν τήν καταδεχότανε κανείς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τό βάλς είχε παραλλαγές. Βάλς λάντ - βάλς έβιτασιόν και τά λοιπά. Όμως μεσουρανούσαν τό φόξ τρότ και τό ταγινό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ποϋ και ποϋ, άκουγότανε κι'ένα έλληνικό μοτίβο, όπως τό λαϊκό τραγουδάκι : Δυό κοπέλλες μ'άγαπανε και τίς άγαπώ κι'έγώ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποϋ χορευότανε κι'αυτό μέ τά βήματα και τόν ρυθμό του φόξ τρότ μέ τήν εύκαιρία αυτή που τό θυμηθήκαμε, ως τό άκούσαμε από τά χείλη της φίλης μας της Κλειώς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δυό κοπέ - δυό κοπέ -
δυό κοπέλλες μ'άγαπανε
και τίς ά - και τίς ά -
και τίς άγαπώ κι'έγώ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θέλω νά μου πής κάτι που δέν τό εθίξαμε ποτέ. Είναι αλήθεια ότι τά θέατρα έπαιζαν τότε έπιθεωρήσεις μόνο για άνδρες ;
'Επιθεωρήσεις στις όποτες δέν μπορούσαν νά μπουνε γυναίκες στο θέατρο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είναι αλήθεια, μά όχι απόλυτη. Βέβαια υπήρχαν θέατρα όπου έπαιζαν έργα που τά χαρακτηρίζανε οι ίδιοι οι διασάρχες σαν άνατάλληλα διά δεσποινίδα και κυρίας. Αυτό γινότανε όταν οι είσπράξεις ενός θιάσου δέν πήγαιναν καλά. Τότε ο διασάρχης άνέβαζε ένα τέτοιο έργο, όπως τήν κωμωδία : Κοραλία και Σία ή τό Πουκάμισο της θεατρίνας και άμέσως, μόλις διεφήμιζε :
'Ανατάλληλον διά δεσποινίδα και κυρίας, τό θέατρο γέμιζε...
'Από έπιθεωρήσεις θυμάμαι μία ή δυό, τό Καρναβάλι του Βώττη που παιζότανε στο θέατρο Βαριετέ, άπέναντι στο χρηματιστήριο και είχε νούμερα κάπως έλευθεριάζοντα... που σήμερα θά φαινότανταν σεμνότατα. Ζήτημα έποχής είναι Γιάγιο και άντιλήψεων.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, για να καταλάβω καλά, τί τό άσεμνο είχανε αυτές οι άνατάλληλες έπιθεωρήσεις ; θυμάσαι μήπως κανένα νούμερο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμάμαι τόν καθηγητή του γάμου. Περουσιαζότανε ένας ήθοποιός ό μακαρίτης κομικός "Άγγελος Χρυσομάλλης και έλεγε ότι είναι καθηγητής για τά ζητήματα του γάμου. Και έλεγε τί διδάσκει στις ύποψήφες νύφες. "Έλεγε λόγου χάριν στην νύφη :
- Τό λευκό σου φουστάνι - αυτός θά σου βγάλη - μέ χάρι περισσή θά σου πη λιγωμενος - στ' αυτό ό καημένος - γυναικοθλα μου χρυσή Στάσου να ξεκουμπώσω μιά σουστα - σου τό λέω δειλά πρέπει πρώτα να βγάλης τή φούστα - και θά βγάλης και άλλα πολλά και στό σημείο αυτό, άρχιζε τό ρεφραίν μέ : Τραλαλαλά - τραλαλαλά... κανοντας διάφορες χειρονομίες γδυσίματος...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό ήτανε τό άνατάλληλο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό όλο κι' όλο. 'Υπήρχε άλλο ένα νούμερο : οι τροχιτζήδες
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό τό ξέρω. Τό είχαμε πει κάποτε στό ραδιόφωνο στις άναμνήσεις παλαιών έπιθεωρήσεων. Βγαίνανε δυό τροχιτζήδες τής παλαιάς -έποχης και λέγανε τί βλέπανε στις γιετονιές. "Όταν έφθαναν σε καμιά λέξι λίγο άσεμνη, διέκοπταν τό τραγούδι και κάνανε ότι τροχίζανε τά μαχαίρια τους. ~~Αίφρα~~
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμάσαι κανένα στίχο ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πώς δέν θυμάμαι ; λέγανε λόγου χάριν : Είν' ένα φίνο δουλικό - πολύ σπουδαίο θηλυκό - τί κόλπα τί ναζάνια - τί γαμπες τί... 'Εδω διακνόπτανε : Γυρρ... γυρ... γυρρ... γυρρ... και λέγανε τό ρεφραίν : "Αχ τό ήτιμο φουστάνι - ήχ και τί δέν κάνει... Αυτό ήτανε όλο τό άνατάλληλο... Νά ό κόσμος, τό κοινόν, ώρυότανε και χειροκροτούσε μέ μανία... Σήμερα θά περνούσε σχεδόν άπαρατήρητο αυτό τό άσεμνο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είπαμε : Διαφορά άντιλήψεων και έποχών. Και πρέπει να ξέρης ότι μέσα σ' αυτά τά δηθεν μοντέρνα τραγούδια, βρίσκανε θέσι και παμπάλαια δημοτικά ή λαϊκά τραγούδια κάπως σιαμπρόζικα όπως οι Πέντε ποντικοί βαρβάτοι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου)

Πέντε πό - μωρ' πέντε πό -
πέντε ποντικοί βαρβάτοι
Μου χαλάσαν τό κρεβάτι
Κι' άλλοι τρεις - μωρ' κι' άλλοι τρεις
κι' άλλοι τρεις πιο προκομένοι
μου τό σιάχναν οί καημένοι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά 'το λοιπόν αυτό πού λέγαμε. 'Απόδειξις χειροπιαστή. Αυτό τό τραγούδι είναι ένατόν πενήντα έτών...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είναι τόσο παλιό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά λάβης ύπ' όψι σου ότι στήν κωμωδία του Βυζαντίου " Βαβυλωνία " πού γράφτηκε στά 1830, έδώ κι' ένατόν σαράντα χρόνια, τό τραγούδι αυτό αναφέρεται σαν πονηρό μωραϊτικο τραγούδι. Τό τραγούδι ό Πελοποννήσιος και οί άλλοι τύποι τής κωμωδίας σοκάρονται. "Αρα τό τραγούδι αυτό υπήρχε και ίσως νά έθεωρείτο και έσεμνο, ένω είναι τό καιόμοιρο άθώοτατο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και ξαναγυρίζομε στήν παλιά 'Αποκρηά. Τήν τρίτη και προ-τε-λευταία Κυριακή τής 'Αποκρηάς, σαν και σήμερα, τό γλέντι στον δρόμο είχε φουντώσει. Κυκλοφορούσανε τά αποκρηάτικα άρματα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι. Αύτά ήτανε για τήν τελευταία Κυριακή και θα τά πουμε κι' έμεϊς τήν τελευταία Κυριακή, τήν προσεχη εβδομάδα. "Ομως ό συνωστισμός στους δύο κεντρικούς δρόμους τής 'Αθήνας, ήτανε άφόρητος και άνυπόφορος. 'Ομάδες ματεμφρισμένων βγαίνανε από κάθε πάροδο και άνακατευδόντουσαν μέ τίς ήδη υπάρχουσες. Και τό περίεργο είναι ότι αυτές οί ομάδες συνηθίζανε τό όμοιόμορφο ντύσιμο, τό όμοιόμορφο μασπάρεμα και φυσικά τό πιο εύκολο και πιο πρακτικό ήτανε οί άπάχηδες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ότι όλοι οί άθηναίοι θα είχανε μεταβληθεί σε άπάχηδες. Μαύρο μανταλόνι, μαύρο πουκάμισο, ένα κόκκινο μαντήλι στον λαιμό, μία τραγιάσια στραβοβαλμένη και μία μαύρη μισή μάσκα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό ήτανε. Καί όλοι αυτοί έπίστευαν πώς είναι σωστοί παρι-
σιάνοι άπάχηδες. Ξεχνάς κάτι : Μέ λίγο κάρβουνο φτιάνανε καί
φαβορίτες στά μάγουλά τους, έτσι γιά τό βοσυρότερο τής έμφα-
νίσεως.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Είμαι βέβαιος ότι αυτή ή άπαχοποίησης των άθηναίων, θά παρου-
σιάστηκε μετά τό 1920, όταν παιχθήκανε μ'έπιτυχία οί " 'Απάχη-
δες " ή όπερέττα του Κατζηποστόλου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μάντεφες πολύ σωστά. Στά 1923, τήν 'Αποικηά δέν έβλεπε κα-
νείς άλλη μεταμφίεσι στους όδρους από άπάχηδες. Βέβαια ένα
γεγονός, δίνει μία κατεύθυνσι. Όταν έπαιξε στην 'Αθήνα ή
Σάρρα Μπερνάρ τήν Κυρία μέ τās Καμελίας, στό έπόμενο Καρναβάλι
σ'ένα δημόσιο χορό, οί περισσότερες άθηναίες είχα ντυθεί όπως
ήτανε ντυμένη ή Σάρρα Μπερνάρ στην ρόλο τής Μαργαρίτας Γιω-
τιέ, τής κυρίας μέ τās Καμελίας.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί μέ τήν ευκαιρία αυτή, νά σοθ θυμίσω κάτι πού μου τό έλεγε
πέρ υσι. Στά 1880 νομίζω, έγινε ή επανάστασις του 'Αραμπή μέ
τους αίγυπτίους κατά των "Αγγλων. Φυσικά επεβλήθη ό ναύαρχος
Σέϋμουρ καί ή επανάστασις πνίγηκε. Τίς έπόμενες 'Απόικηες,
έμφανίσθηκαν από τον Πειραιά κάπου 150 - 200 Πειραιώτες ντυμέ-
μοι φελλάχοι μέ κελεμπίες καί μουντζουρωμένα πρόσωπα πού σιού-
ζανε ένώ πίσω τους έρχότανε άλλος Πειραιώτης, ντυμένος άγγλος
ναύαρχος καί τον ακολουθούσανε ναυτες έγγλέζοι πού κουβαλού-
σανε στους ώμους τους ένα χαρτονένιο κανόνι πού πετοόσε χαρτο-
πόλεμο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η έπικαιρότης στην μεταμφίεσι. Καί πριν τελειώσωμε Γιάγκο
μου, ές θυμηθούμε καί μερικά εθθημα τραγούδια πού συνηθίζανε
τότε οί άθηναίοι στά γλέντια τους... 'Η κλειώ τά ξέρει καί θά
μās τά πη.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Εθθημα παληά άποικηάτικα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί πάλι τελειώσαμε άγαπητέ μου Δημήτρη καί μήν ξεχνάς ότι
τήν προσεχή Κυριακή πού είναι καί ή τελευταία, θά μιλήσωμε
γιά τά άρματα του Καρναβάλου...